

være fuldstændig umuligt for Rigsdagen at lukke den igjen, og navnlig vilde det være umuligt at lukke Porten for Statskassen; thi havde først Sognene faaet Sinag paa at komme til Statskassen, maatte de Herrer meget ringe kjende deres Vælgere, hvis de vilde tro, at de nogenfinde fik deres Tilladelse til at lukke Statskassens Porte igjen.

Formanden: Der er endnu indtegnet 5 Talere. Seg vil imidlertid nødig uleilige ærede Medlemmer med et Aftenmøde, og jeg skal derfor forsøge at tilendebringe Forhandlingerne i dette Møde. — Det ærede Medlem for Viborg Amts 4de Valgkreds har Ordet.

Kjær: De Herrer ville vist indrømme, at det, naar man faar en saadan Paamindelse fra Formanden, er mindre behageligt at begynde sit Foredrag, og det saa meget mere, som jeg maa indrømme, at jeg egentlig havde tænkt paa at ville behandle dette meget vigtige Spørgsmaal temmelig udførligt. Da Liden er saa langt fremstreden, og da Sagen allerede har faaet en meget grundig Behandling, skal jeg imidlertid søge at fatte mig saa kort som muligt, men jeg kan ikke ganske frasælbe Ordet. Da jeg første Gang læste Lovforslaget, havde jeg unegtelig store Betænkeligheder derved, Betænkeligheder af den Bestaafenhed, at jeg omtrent var enig med mig selv om, at det var ganske umuligt for mig at stemme for et saadant Forslag. Det var navnlig den Omstændighed, at Lovforslaget er bygget paa Statskassen som Hovedgrundlag, der var den største Anstødssten for mig, thi de Herrer vide fra tidligere Tid, hvor upådig jeg gaar med til at blande Statskassen ind i kommunale Forhold. Seg har fra det første Dieblit, jeg tog Sæde i denne Sal, været imod Tilskud til Bondehøjskoler og til landøkonomiske Foreninger, ligesom jeg var meget imod det Forslag, der for et Mars Tid siden kom frem her fra det ærede Medlem for Bornholms Amts 1ste Valgkreds (Kofod), og som i alt Fald skulde se ud, som om det indeholdt et Moment til at hjælpe Arbejderne ind i en bedre Stilling. Det lykkedes det ærede Medlem at faae sit Forslag vedtaget, hovedsagelig støttet af de ærede Medlemmer ved Binduerne, og det har saa meget mere undret mig, at vi ikke nu have hørt det ærede Medlem, som jeg ikke tror, jeg fornærmes, naar jeg siger, at han anser sig for især at have Privilegium paa at have Følelse for Arbejderne (Kofod: Nei!). Sa saaledes har jeg opfattet det ærede Medlem, naar han tidligere har

omtalt Forslag i den Retning. Man gif da som sagt til at bevilge 10,000 Rd. til Præmier under den Hovedforudsætning, at det skulde bidrage til at hæmme Arbejderens Nød, Noget, jeg aldrig har ment og endnu mindre mener nu, efter at have set, hvorledes Bevillingen er brugt, skjøndt jeg godt kunde sige mig selv iforveien, at den var saa lidt skiftet til at raade Bod paa Arbejdernes Nød, som tænkes kan. Det er en Slags Præmie paa en vis Flid, det indrømmer jeg; men Midlerne kunne ogsaa bruges til at fremme Spytstikkeri, i en eller anden Retning, og jeg har Bevis paa, at dette nok kan lade sig gjøre. So længere man imidlertid er skreden frem i konstitutionel Udvikling, desto mere er man kommen til at give Anvisning paa Statskassen baade til Dette og Hint, og efter at jeg saaledes er overvunden i min Modstand fra tidligere Tid imod at indblande Statskassen i kommunale Forhold, ved den Majoritet, som bestandig har overstemt mig snart i det ene, snart i det andet Spørgsmaal, er det naturligt, at jeg, naar der fremkommer Spørgsmaal som det foreliggende, hvilket jeg omfatter med saa stor Varme og Kjærlighed som Nogen, siger, at da man engang er kommen ind paa en Galtskab, — thi jeg kalder det en Galtskab — da jeg har set, at min Modstand ikke nytter, er jeg med til at kaste Klørerne i Statskassen saa godt jeg kan. Det Bidrag, hvorom her er Tale, er nemlig fuldt saa berettiget, ja meget mere berettiget end Bidragene til Bondehøjskoler og landøkonomiske Foreninger, for ikke at tale om de 10,000 Rd. til Præmier for Husmand. Staten giver sig af med at værges Samfundet imod store Hovedbonder, og det er smukt og rigtigt. For det Første skal den værges imod ydre Fjender, og for det Andet skal den værges imod Fattigdom og Glendighed. Seg gjentager, at jeg finder det fuldstændig rigtigt, at man lægger Vægt paa at beskytte Samfundet i begge Retninger. Men spørger man, om der ikke er en noget større Forhørlighed for den ene end for den anden Retning, tør jeg vistnok bevare dette bekræftende og sige, at der har viist sig en langt større Forhørlighed for at beskytte Samfundet imod ydre Fjender end for at beskytte det imod indre. Derfor have vi især i de senere Aar faaet glimrende Beviser. Herloven af 1867 gav os en meget god Forsmag derpaa, og i disse Dage er der omdelt et Forslag, som meget maa have skuffet dem, der troede det muligt at komme ned til, hvad Mange med mig have ment at være passende i saa Henseende. Derfor man nu vil kaste sin Kjærlighed lige saa